

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.3, oktober 2013

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

Indledning til

“[Propheten spaaer for sand Hr. Wosemose]”

ved Maria Jørgensen

Indhold

- 1 Karikaturen
- 2 Valhalla-legen
- 3 Grundtvigs genmæle
- 4 Anvendt litteratur

1 Karikaturen

Juristen og sproglæreren Hans Christian Wosemose fik trykt et satirisk indlæg i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* den 2. januar 1816 betitlet “Samtale i de Dødes Rige imellem otte af vore Genier”. Omdrejningspunktet for satiren var egentlig Oehlenschläger og Baggesen, der siden 1807 havde været indblandet i gentagne litterære fejder, men yderligere seks af samtidens forfattere og kritikere, heriblandt Christian Molbech og Knud Lyne Rahbek, blev inddraget i samtalen. Også Grundtvig måtte se sig karikeret i Wosemoses skildring af forfatternes hundeslagsmål i det hinsidige. Ugen efter, den 9. januar 1816, svarede Grundtvig igen med sit epigram, der slår på modstanderens litterære ubetydelighed.

2 Valhalla-legen

Wosemose lægger sin satire over Grundtvig i munden på Baggesen, da de to forfattere havde bekriget hinanden med rimbreve i *Nyeste Skilderies* spalter siden november 1815. I den lange og indviklede fejde beskyldte Grundtvig Baggesen for at spille sit guddommelige talent på at udtrykke et profant livssyn (se fx Henriksen 1971, s. 25). Baggesen betegnede senere fejden som ‘Valhalla-legen’.

Læs mere

Udredninger af fejdens forløb kan findes i Arentzen 1875 bind 5, s. 71-196, Henriksen 1971, s. 9-42, Lundgreen-Nielsen 1980, s. 656-659, 682-684, 691-694.

Wosemoses satire indeholder en række referencer til fejden, som ikke skal behandles her. Dog kan forhistorien belyse, hvorfor Grundtvig i sit epigram benævner sig selv som "Propheten". Baggesen havde anvendt betegnelsen om Grundtvig i rimbrevet "Tankesamleren i Hiertet til Strøetænkeren i Munden" (1815, sp. 1538), og Wosemose lader derfor også sin fiktive Baggesen bruge den.

Læs mere

Når Grundtvig begge steder betegnes som profet, kan det også være en hentydning til et skrift, som han havde udgivet to år forinden. I skriftet *En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift* (1814) udlagde Grundtvig en profeti fra 1700-tallet, hvori Frederik den 2. af Preussen blev udpeget som Antikrist. I Grundtvigs fortolkning fik Napoleon denne rolle. Mottoet for skriftet var taget fra 1 Thess 5,20: "Foragter ikke Profetier".

3 Grundtvigs genmæle

Grundtvigs epigram er mindre veloplagt end Baggesens legesyge svar til Wosemose i det foregående nummer af *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* (Baggesen 1816, sp. 19). I overensstemmelse med øgenavnet er Grundtvigs epigram udformet som en spådom. Wosemose svarede igen den 13. januar 1816 med et lille digt, "Til Propheten", som anklager Grundtvig for at gå enegang med sine synspunkter og opfordrer præsten til at 'blive ved sin læst' (Wosemose 1816b).

4 Anvendt litteratur

- Arentzen, Kristian (1875) *Baggesen og Oehlenschläger. Litteraturhistorisk Studie* 1-8, bind 5. København.
- Baggesen, Jens (1815) "Tankesamleren i Hiertet til Strøetænkeren i Munden" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 5. december, nr. 97, sp. 1537-1545. København.
- Baggesen, Jens (1816) "Een Stemme, i Anledning af 'Samtale i de Dødes Rige imellem otte af vore Genier.'" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 6. januar, nr. 2, sp. 17-19. København.
- Grundtvig, N.F.S. udg. (1814) *En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift*. København.

- Henriksen, Aage (1971) "Grundtvig og Baggesen. En litterær anekdote" i *Gotisk tid. Fire litterære afhandlinger*, s. 9-75. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) *Det handlende ord. N.F.S. Grundtvigs digtning, litteraturkritik og poetik 1798-1819* 1-2. København.
- Wosemose, Hans Christian (1816a) "Samtale i de Dødes Rige imellem otte af vore Genier" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 2. januar, nr. 1, sp. 1-11. København.
- Wosemose, Hans Christian (1816b) "Til Propheten" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 13. januar, nr. 4, sp. 55 f. København.